

Guitarskole

J.K. Mertz

Oversat og bearbejdet af
Peter Raabye og Jens Overbye
København, 2016

Guitarskolen er bearbejdet fra

J.K. Mertz: Schule für die Guitare
Tobias Haslinger's Witwe und Sohn, 1848.

af Peter Raabye og Jens Overbye.

Bearbejdningen bygger på den indscannede udgave i Boije av Gennäs' samling i Kungl. Musikalska Akademiens Bibliotek i Stockholm.

Bearbejdningen er sat med PriMus v. 1.1 fra Columbus Soft og realiseret som .pdf-fil med PDFArchitect fra PDFForge.

ISBN 978-87-998449-3-7

.

Oversætternes forord

Denne udgivelse er en del af en serie af oversættelser af guitar-skoler fra det tidlige 1800-tal. Det er et forsøg på at finde tilbage til en klassisk guitar-pædagogik. De gamle skoler er overraskende enige om, hvordan det gøres. De har været svært tilgængelige (gamle tryk, tyske, franske og italienske tekster), og vi har ønsket at gøre dem tilgængelige for dagens guitar-pædagoger og andre interesserede.

Når man oversætter så gamle tekster har man en udfordring. Skal der oversættes fra tidens blomstrende, smukke, til tider poetiske sprog til et tidstro dansk, og dermed opnås en "litterær" oversættelse? Eller skal man oversætte til et nutidigt sprog, så brugsværdien bliver højere? Vi har valgt at oversætte til brug i stedet for til "fint". Bøgerne er skrevet som praktiske vejledninger, oftest til selvstudium, og de er stadig særdeles anvendelige til det. Derfor har valget været let!

Der er foreløbig udsendt en oversættelse af Carulli's L'harmonisation appliquée á la guitare, Carcassi's Vollständige Guitareschule in drei Abteilungen og Legnani's Metodo per imparare a conoscere la musica e suonare la Chitarra. Og der er planlagt yderligere oversættelser af Carulli, Molino og 2-3 mere.

Alle udgivelserne er til fri kopiering - mod behørig kildeangivelse. Projektet ville næppe kunne bære en kommercialisering. Vi stiller materialet til rådighed på Dansk Guitarselskabs hjemmeside.

Peter Raabye og Jens Overbye,
København, 2016.

Teoretisk del

Om nodesystemet

Noder (toner) skrives på fem linier, der kaldes et nodesystem. Noderne skrives også imellem linierne og over og under systemet.

noder på linierne   noder mellem linierne   noder over systemet   noder under systemet

e g h d f f a c e g a h c d e d c h a g f e

Om noder

Der findes, selvom der er flere lyde i guitaren, kun syv toner, der hedder C, D, E, F, G, A og H. De resterende toner gentager disse navne.

c c c d d d e e e f f f g g g a a a h h h

En følge af otte toner f.eks. fra c til c, eller fra d til d, kaldes en skala eller en oktav.

c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d

Al musik for guitar bruger G-nøglen (violinnøglen), der er placeret ved G i systemet.

Gitaren klinger en oktav dybere end den er noteret, og det skrives ofte med et lille 8-tal på halen af G-nøglen (O.a.).

Gitarens seks strenge

Bas ----- Diskant -----

E A D G H E

Skala over alle gitarens oktaver

① streng   ② streng   ③ streng   ④ streng   ⑤ streng   ⑥ streng

e f g a h c d e f g a h c d e f g a h c d e f g a

Bånd 0 1 3 0 2 3 0 2 3 0 2 0 1 3 0 1 3 5 7 8 10 12 13 15 17

Øvelse

Om fortegn

Alle toner kan foranstilles følgende tegn. $\sharp$ (kryds) forhøjer med en halv tone (et bånd tættere på lydhuset). Toner med $\sharp$ skifter navn, idet stavelsen -is tilføjes.

Streng ⑥
Bånd 1 2 0 1 3 4 0 1 1 2 0 1

f fis a ais f fis g gis c cis e eis

OA: i originalteksten nummererer Mertz strengene omvendt! Her følger vi moderne konvention.

$\flat$ sænker en tone et halvt trin (et bånd tættere på hovedet). Toner med $\flat$ skifter også navn, idet der tilføjes stavelsen -es. Dog bruges as i stedet for aes, es istedet for ees og B i stedet for hes.

Streng ⑥
Bånd 3 2 2 1 2 1 2 1 3 2 3 2

g ges h b e es a as d des g ges

Når en tone på en løs streng forsynes med $\flat$, spilles tonen på den næste dybere streng, et bånd dybere end tonen uden $\flat$.

Streng ⑤
Bånd 0 4 0 4 0 4 0 3 0 4

a as d des g ges h b e es

Opløsningstegn, $\natural$, returnerer toner med $\sharp$ eller $\flat$ til deres oprindelige værdi.

Streng ②
Bånd 1 2 1 3 4 3 2 3 2 2 1 2 2 1 2

c cis c d dis d a ais a e es e a as a

Dobbeltkryds, $\times$, hæver en tone med to halve trin (en hel tone), eller to bånd på guitaren.

Streng ②
Bånd 1 3 1 3

c cis f fis

Dobbelt-b, $\flat\flat$, sænker en tone med en hel tone, eller med to bånd på guitaren.

Streng ②
Bånd 3 1 3 1

d des f feses

Samlet skala

Ve. hånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3
Bånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3

e f fis g gis a ais h c cis d dis e f fis g gis a ais

Ve. hånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
Bånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

h c cis d dis e f fis g gis a ais h c cis d dis e

Ve. hånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3
 Bånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 0 1 2 3

e f ges g as a b h c des d es e f ges g as a b

Ve. hånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
 Bånd 0 1 2 3 4 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

h c des d es e f ges g as a b h c des d es e

Node- og pausetegn

	helnode	halvnode	fjerdedels- node	ottendels- node	sekstendels- node	toogtredivte- delsnode	fireogtresinds- tyvendels node
Noder							
	1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32	1/64
Pauser							

Pauser på flere takter

2 takter	3 takter	4 takter	5 takter	6 takter	7 takter	8 takter

(Idag meget usædvanligt! O.A.)

Pauser på flere takter

			etc.
--	--	--	------

Om forholdet mellem nodelængder

A series of seven musical staves illustrating the relationship between note lengths. The first staff shows a single whole note. The second staff shows two half notes. The third staff shows four quarter notes. The fourth staff shows eight eighth notes. The fifth staff shows sixteen sixteenth notes. The sixth staff shows thirty-second notes. The seventh staff shows sixty-fourth notes. Each staff demonstrates how the number of notes doubles as the note value is halved, maintaining the same total duration.

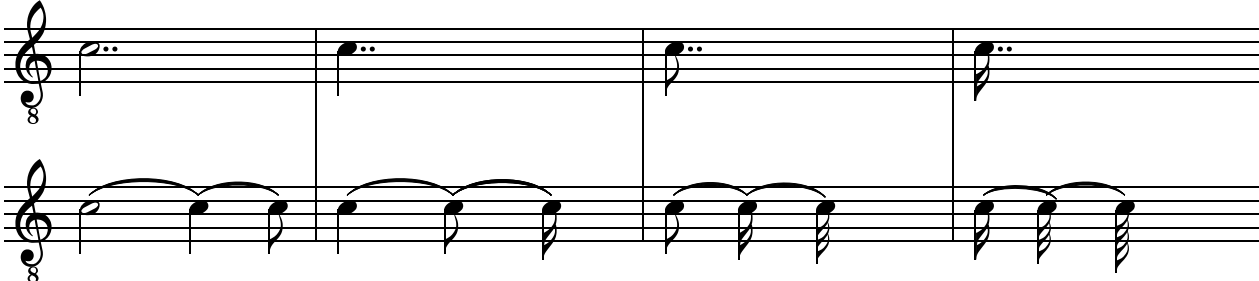
Om punkterede noder

En punkt efter en node tillægger noden det halve af dens oprindelige værdi.

Notation

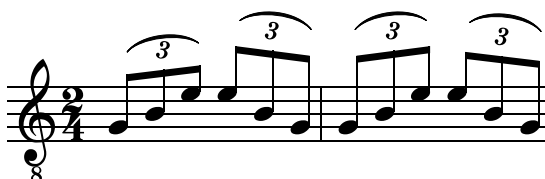
Udførelse

To punkter efter en node betyder, at der skal tilføjes yderligere tid svarende til det halve af den tilføjelse første punkt giver.

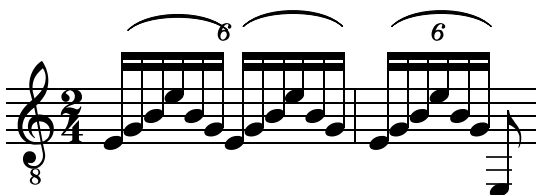
Eks.

Om trioler og sekstoler

En triol tæller samme tid som to toner med samme værdi.

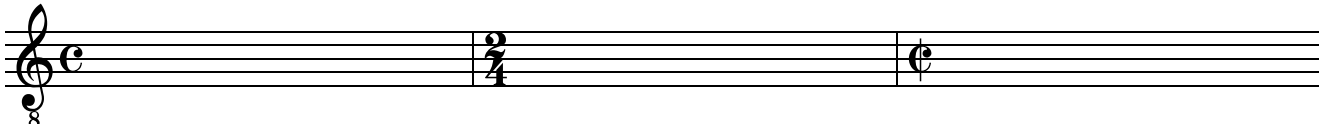
En sekstol tæller samme tid som fire toner med samme værdi.

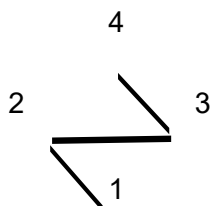
Om taktarter

Der findes to typer af taktarter i musik: lige og ulige.

Lige taktarter

Guitar

Hel takt (4/4) taktæres således:

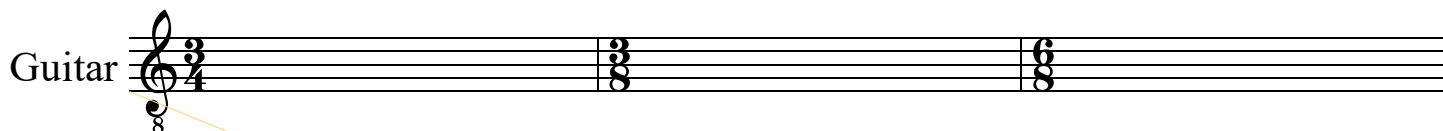

2/4 taktæres således:

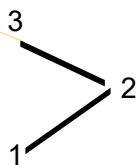

Alla breve (♩) taktæres som 2/4, med to slag, selvom der er fire slag i takten.

Ulige taktarter

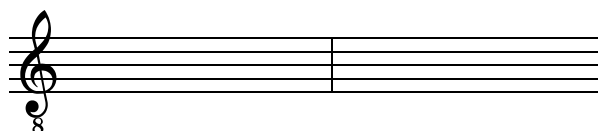
3/4 taktetes således:

3/8 taktetes som 3/4.

6/8 har seks ottendele, tælles på to slag, 3 på nedslag og 3 på opslag.

Taktopdeling markeres med lodrette streger:

Eksempler på lige taktarter

Eksempler på ulige taktarter

Om intervaller

Afstanden mellem to toner kaldes et interval. Intervaller har latinske navne.

Hvis der er fra grundtonen op til en tone er en stor terts, siges der at være tale om en dur-toneart. En stor terts består af fire halve toner, eller to hele.

Hvis der fra grundtonen op til en tone er en lille terts, siges der at være tale om en mol-toneart. En lille terts består af 3 halve toner, eller 1 hel og en halv tone.

Idet skalaen falder i 12 halvtonetrin, hvor hver kan være starten på en dur- eller en mol-skala, må der være 12 dur- og 12 mol-tonerarter.

Hver durtoneart har en parallelle moltoneart, der benytter de samme fortegn

Oversigt over de 24 tonerarter

Bemærkning: Det er ikke nødvendigt, at begynderen spiller akkorderne i denne tabel, idet grebene for visse tonerarter er vanskelige, og tidsrøvende at øve. Meningen med tabellen er at man kan lære de korrekte fortegn for de forskellige tonerarter.

Forklaring på almindeligt brugte tegn og visse italienske ord

- Adagio** langsomt
- Andante** passende langsomt
- Andantino** mellemting mellem **Adagio** og **Andante**
- Affettuoso** med følelse
- Agitato** bevæget
- Allegro** levende, hurtigt
- Allegretto** langsommere end allegro
- Amoroso** sart, med kærlighed
- Animato** levende; **con anima** sjælfuldt
- Assai** meget, **Allegro assai** meget hurtigt
- A tempo** i det tidligere tempo
- Bis** gentaget
- Brillante** skinnende
- Con brio** brusende
- Cadenza** afslutning, mellemspil
- Calando** aftagende
- Cantabile** sangbart
- Capriccio** et stykke i fri form
- Coda** hale, afslutning
- Con espressione** udtryksfuldt
- Con fuoco** ildfuldt
- Crescendo** med tiltagende styrke, stigende
- Da capo** fra begyndelsen
- Dal segno** igen fra tegnet S .
- Decrescendo** med aftagende styrke, aftagende
- Diminuendo** det samme som **decrescendo**
- Dolce, con dolcezza** blidt, blødt
- Espressivo** udtryksfuldt
- Finale** afslutning
- Fine** slut
- Forte** stærk, kraftigt
- Fortissimo** meget kraftigt
- Furioso** Heftigt

Giocoso legende
Giusto, tempo giusto passende
Grave langsomt, højtideligt
Grazioso, con grazia værdigt, kærligt
Lamentabile klagende, vemodigt
Largo meget langsomt (langsommere end **Adagio**)
Legato bundent
Leggiero let
Lento mageligt
Loco at spille tonerne på deres sted og ikke i deres visning/**Applicatur** ???
Lugubre sørgeligt, klagende
Maestoso majestætisk, med værdighed
Ma non troppo men ikke for meget
Marcato med eftertryk
Moderato passende hurtigt
Molto meget
Morendo døende, aftagende
Moto, con moto bevæget
Non tanto ikke meget
Non troppo ikke for meget
Perdendosi aftagende
Piano stille
Pianissimo meget stille
Piacere vilkårligt, efter ønske
Piacevole passende
Piu mere, **piu presto** hurtigere
Poco, un poco lidt
Poco piu lento lidt langsommere
Presto hurtigt, **prestissimo** meget hurtigt
Quasi næsten, **quasi allegretto** næsten hurtigt
Rallentando med aftagende hastighed
Risoluto bestemt, med fasthed
Ritardando med aftagende hastighed
Scherzando legende
Semplice enkelt
Sempre altid
Sostenuto tilbageholdt
con spirito med sjæl, levende
Tenuto tilbageholdt
Vivace levende
Volta 1ma volta prima, første gang
Volta 2da volta seconda, anden gang
 ◡ fermat, tegn for at holde tonen lidt
 \ viser at toner skal bindes sammen

Forkortelser

Ad. Adagio

ad lib ad libitum

cal. calando

cresc. crescendo (kan også skrives som et meget langtrukket <)

decrec. decrescendo (kan også skrives som et meget langtrukket >)

dim. diminuendo

dol. dolce

espress. espressivo

ten. tenuto

◡ betyder ved to ens toner, at der kun skal anslås en gang, og tonen holdes svarende til begge værdier.

> over en enkelt node betyder at den fremhæves, spilles **marcato**.

f **rinforzando**

sf

f

ff

p

pp

Fjerde regel

Når flere toner skal spilles på samme streng, skal de anslås med skiftende fingre. Tallene ved noderne fortæller hvilken streng (0 betyder løs streng), og tegnene p, i, m og a repræsenterer tommel-, pege-, lang- og ringfinger.

1. i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m

4. i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i

Øvelser i vekselslag

2. i m i m i m i m

3. i m i m i m i m

4. i m i m i m i m

5. p i p i p i p i

6. p i p i p i p i

7. p i p i p i p i

8. i p i p i p i p i

Daglige øvelser

Følgende daglige øvelser på G, H og E-strengene er til at øve ensartethed i anslag. Disse øvelser er meget nyttige og skal øves op fra det aller langsomste til det hurtigste.

Øvelser på G-strengen

1. *p i p i p i p i*

5. *m i p i*

2. *p m i p m i p m i p m i*

5. *m i a m p i*

3. *p m i m p m i m*

3. *p m i m p m i m*

6. *m i a m i m i i p*

4. *m i m i m i m i*

5. *m i m i m i m i*

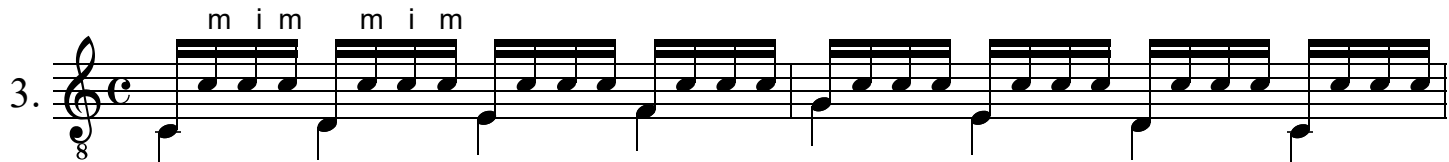
5. *mim imimimi*

6. *m i m i m i m i*

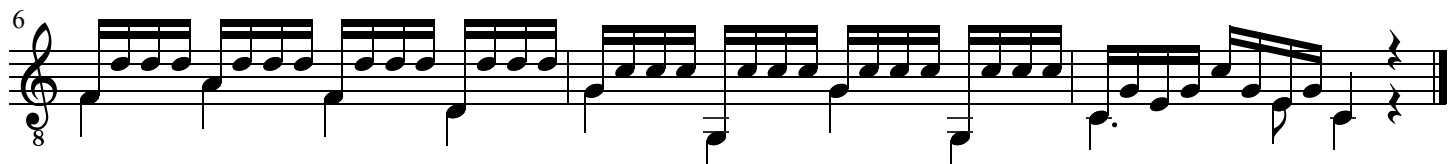
Øvelser på H-strengen

1. *p i p i p i p i*

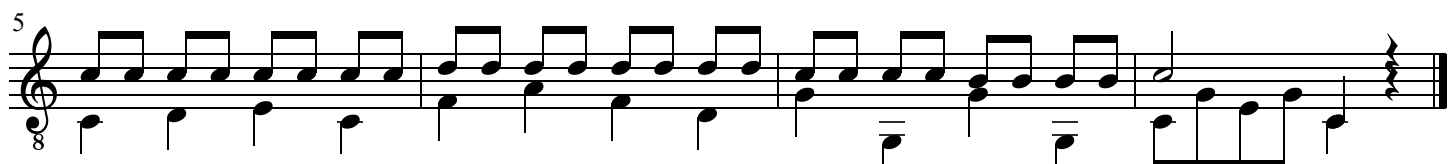
2. *p m i l p m i l p m i l p m i*

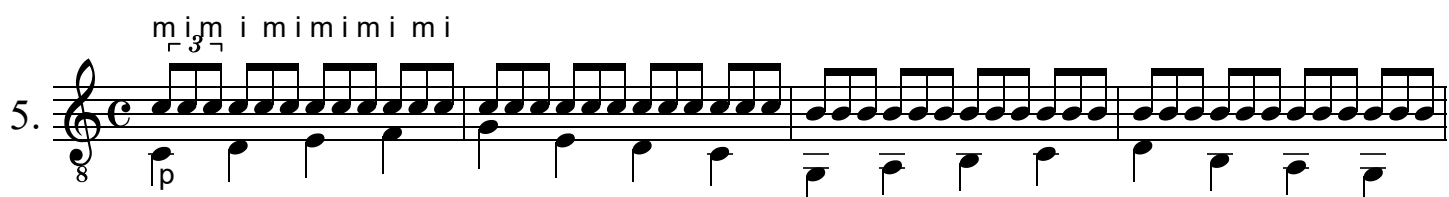
3.

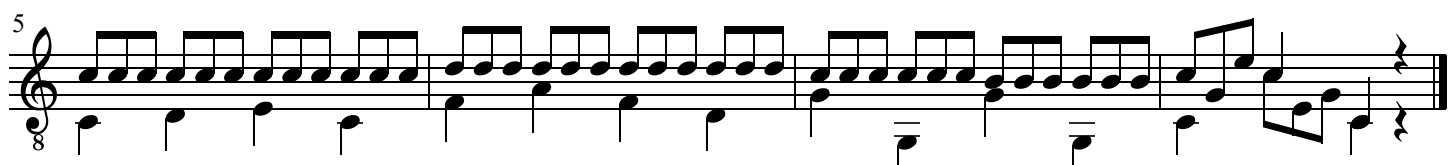
3

6

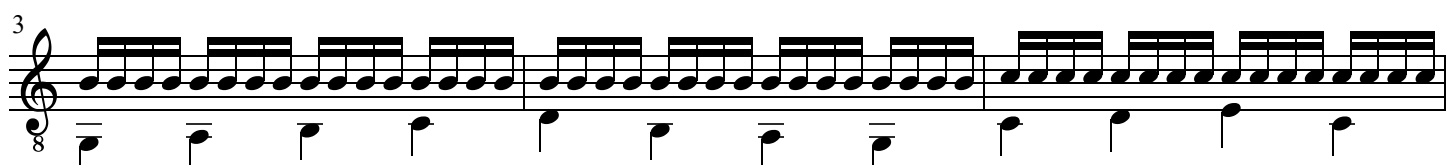
4.

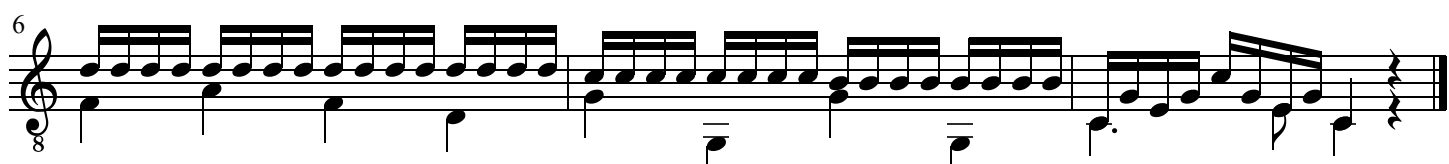
5

5.

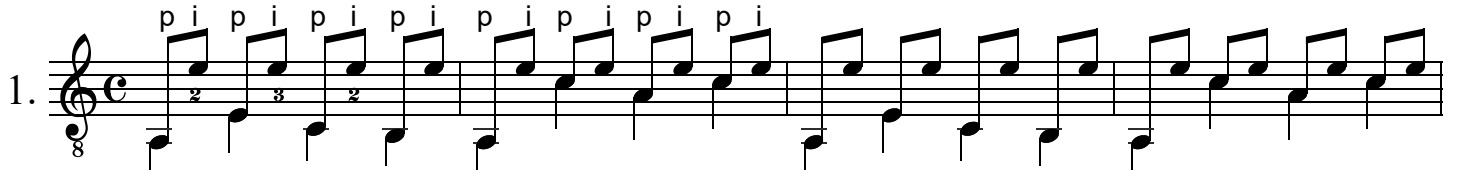
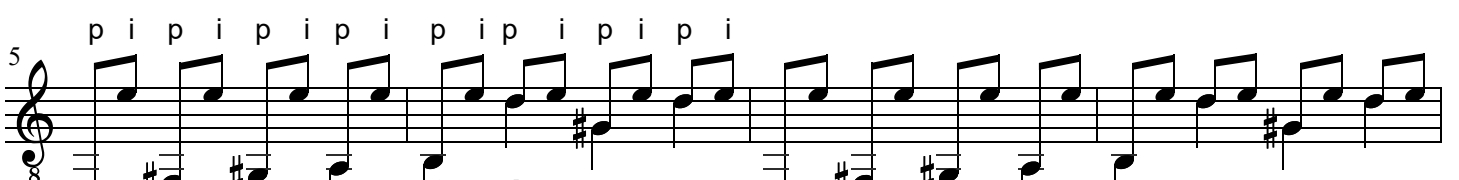
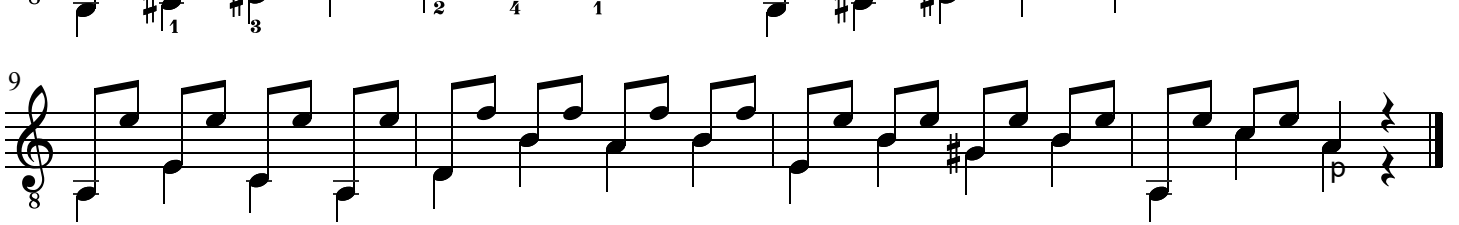
5

6.

3

6

Øvelser på E-strengen

1.
5.
9.

2.
5.
9.

3. *p m i m p m i m*

4. *m i m i m i m i*

5. *m i m i m i m i m i*

6. *m i m i m i m i*

4.

7.

10.

Arpeggioøvelser for højre hånd

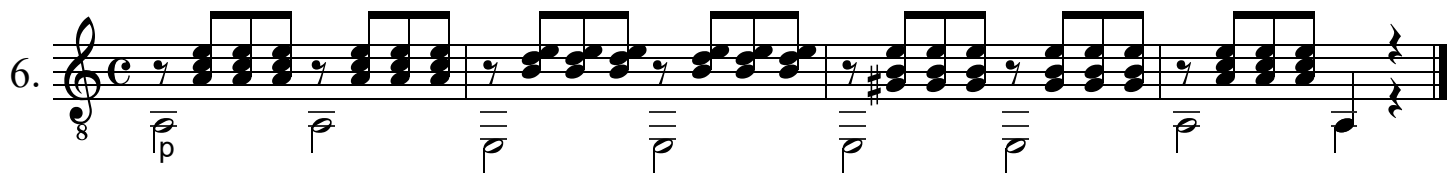
1. *p i m*

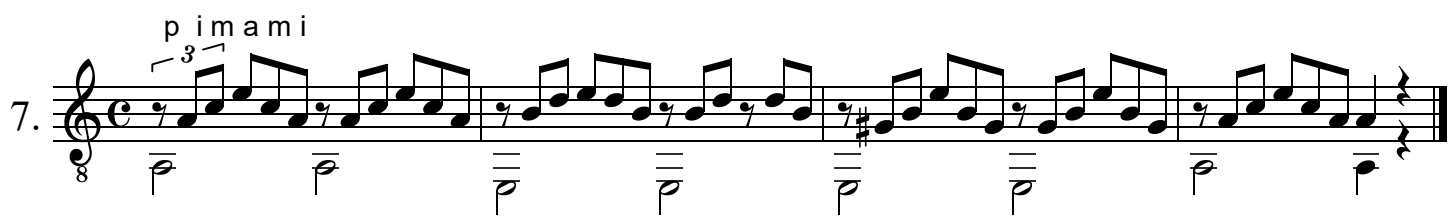
2. *p m i*

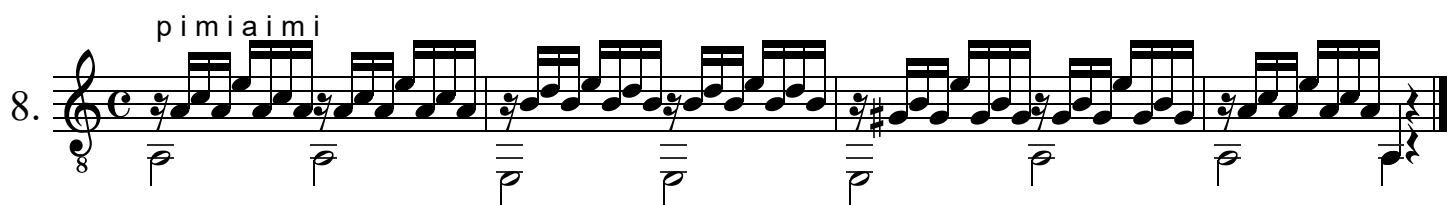
3. *p i m i*

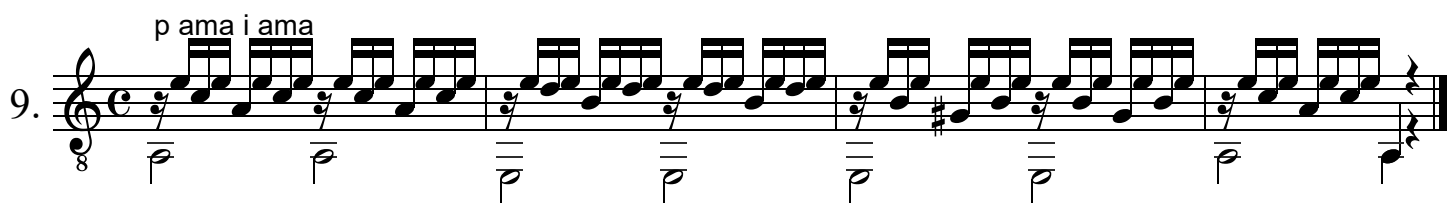
4. *p m i m*

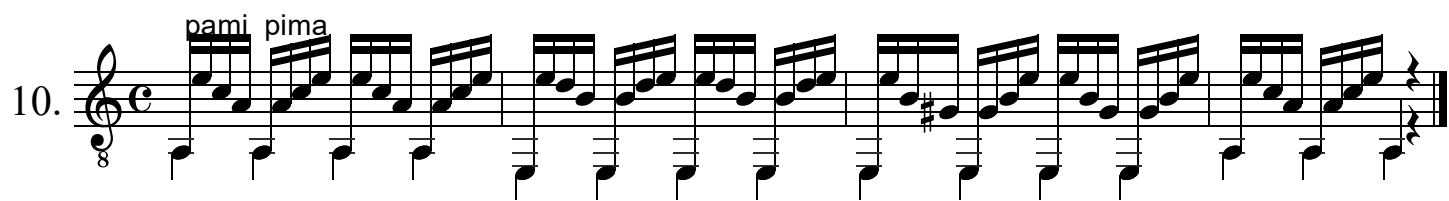
5. *p m*

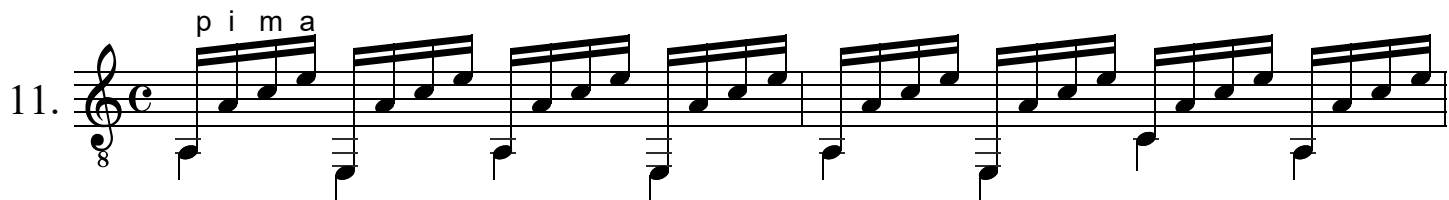
6.

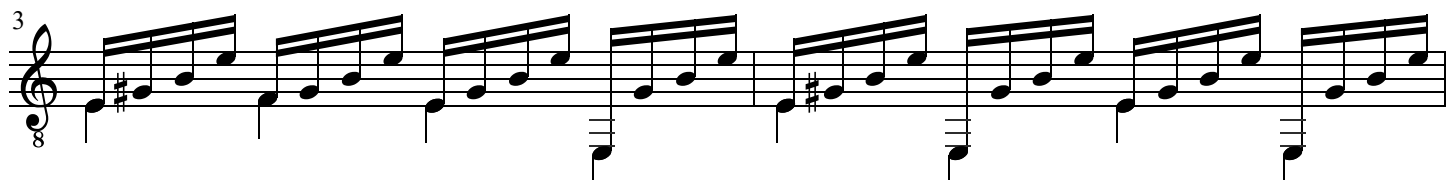
7. *p* *mami*

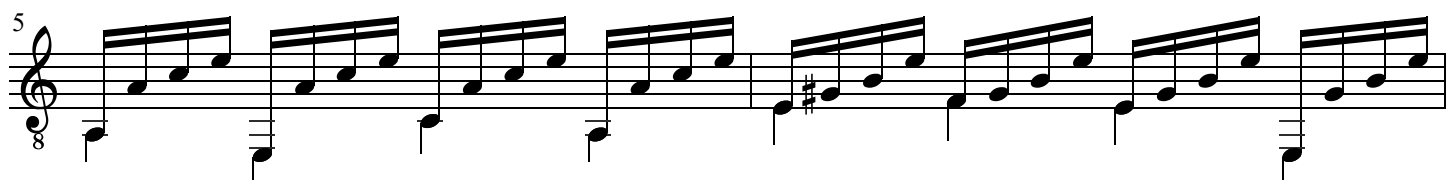
8. *p* *miamimi*

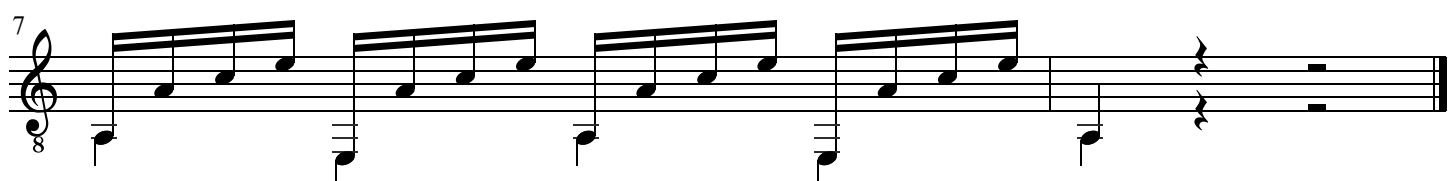
9. *p* *ama i ama*

10. *p* *mami pima*

11. *p* *i m a*

3.

5.

7.

p i m a m i p i

12.

3

5

7

p i m a m i p i m p i m

13.

3

5

7

14. *p i m a i m i p p*

15. *a m i p*

Øvelser i dur- og molskalaerne

Bemærk: Fingersætningerne for højre hånd for C-dur gælder også for de følgende skalaer.

C-dur *p i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i*

Venstre hånd 3 0 2 3 0 2 0 1 3 0 1 3 1 3 4 3 1 3 1 0 3 1 0 2 0 3 2 0

a-mol *p i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i m i*

Venstre hånd 0 2 3 0 2 4 1 2 0 1 3 0 1 3 4 2 1 0 3 1 0 2 0 3 2 0 3 2

G-dur

5

e-mol

5

D-dur

5

h-mol

5

A-dur

0 2 4 0 2 4 1   2 0 2 3 0 1 3   4

4   2   4   1   3   1   1   4

fis-mol

2 4 0 2 4 1 3   4 1 2 0 2 4 1   2 0 3 2 0 3 1   4 2 0 4 2 2

1   3   1   3   1   3   1   1

E-dur

0 2 4 0 2 4 1   2 4 1 2 0 2 4   0 4 2 0 2 1 4   2 1 4 2 0 4 2

2   1   3   1   3   1   3   1

cis-mol

4 1 2 4 1 3 1   2 4 0 2 4 1 3   4 2 1 4 2 0 4   2 0 2 1 4 2 1

4   2   1   3   1   2   3   3

F-dur

1 3 0 1 3 0 2   3 0 2 3 1 3 0   1 0 3 1 3 2 0   3 2 0 3 1 0 3

d-mol

0 2 3 0 2 0 2   3 0 2 4 1 1 3   4 3 2 1 4 2 0   3 1 3 2 0 3 2

B-dur

1 3 0 1 3 0 2   1 3 4 2 4 4 3   4 3 1 4 3 1 3   1 2 0 3 1 0 3

g-mol

3 0 1 3 0 2 4   0 2 3 0 3 0 2   3 1 4 3 1 3 2   0 3 1 0 3 1 0

Es-dur

8 1 3 0 1 3 1 3 4 1 1 2 4 1 1 4 3 1 4 2 1 1 4 3 1 3 1 0 3

5

1 2 3 1 2 1 3 1

c-mol

8 3 0 1 3 0 2 1 1 3 4 1 3 1 3 4 2 1 3 4 4 3 1 3 1 0 3 1 0

5

3 0 1 3 1 2 1 3 4 3 1

As-dur

8 4 1 3 4 1 3 0 1 3 1 2 4 1 3 4 3 1 4 3 1 3 1 0 3 1 4 3 1

5

4 3 4 1 3 1 4 3 1 3 1

f-mol

8 1 3 4 1 3 0 2 3 0 1 3 1 3 0 1 4 2 1 3 1 0 3 1 4 3 1 4 3

5

1 3 1 3 1 4 2 1 3 1 4 3

Om forsiringer

Det lange forslag vises med små noder, og gælder halvdelen af den følgende nodes værdi.

Notation

Udførelse

The image shows two staves of music. The top staff, labeled 'Notation', is in treble clef with a common time signature (C). It contains four measures of music. The first measure has a quarter note. The second measure has a half note. The third measure has a dotted half note. The fourth measure has a whole note. The bottom staff, labeled 'Udførelse', shows the performance of these notes. The first measure has a quarter note. The second measure has a half note. The third measure has a dotted half note. The fourth measure has a whole note. The notes are written with stems and flags to indicate the long note's duration.

Det korte forslag skrives også som en lille node, men med streg over halsen. Den tæller en fjerdedel af værdien af den efterfølgende node.

Notation

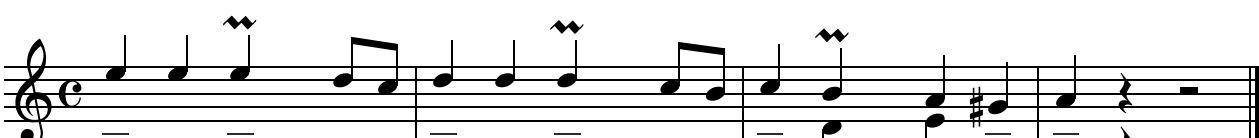
Udførelse

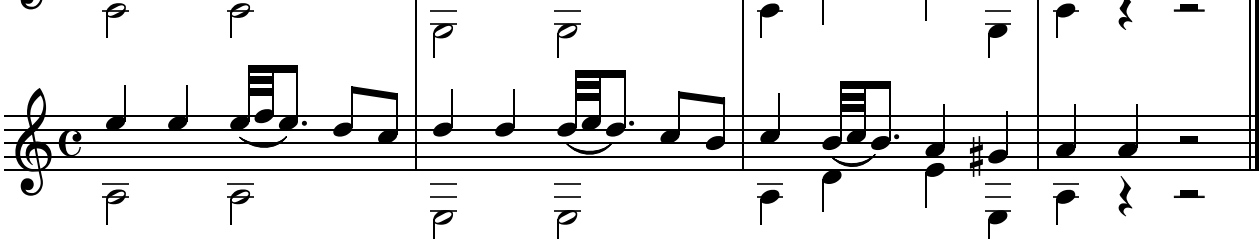
The image shows two staves of music. The top staff, labeled 'Notation', is in treble clef with a common time signature (C). It contains four measures of music. The first measure has a quarter note. The second measure has a half note. The third measure has a dotted half note. The fourth measure has a whole note. The bottom staff, labeled 'Udførelse', shows the performance of these notes. The first measure has a quarter note. The second measure has a half note. The third measure has a dotted half note. The fourth measure has a whole note. The notes are written with stems and flags to indicate the short note's duration.

Praltriller skrives med dette tegn: .

Notation

Udførelse

The image shows two staves of music. The top staff, labeled 'Notation', is in treble clef with a common time signature (C). It contains four measures of music. The first measure has a quarter note. The second measure has a half note. The third measure has a dotted half note. The fourth measure has a whole note. The bottom staff, labeled 'Udførelse', shows the performance of these notes. The first measure has a quarter note. The second measure has a half note. The third measure has a dotted half note. The fourth measure has a whole note. The notes are written with stems and flags to indicate the trill's duration.

Mordent eller dobbeltslag skrives med dette tegn: . Den udføres med tre, fire, fem eller seks toner, afhængigt af, hvor den står.

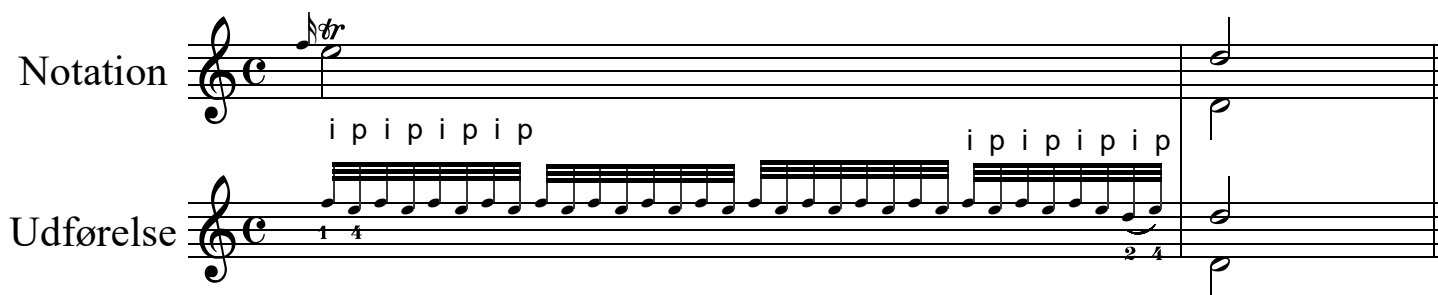
Notation

Udførelse

Triller skrives *tr.*

Notation

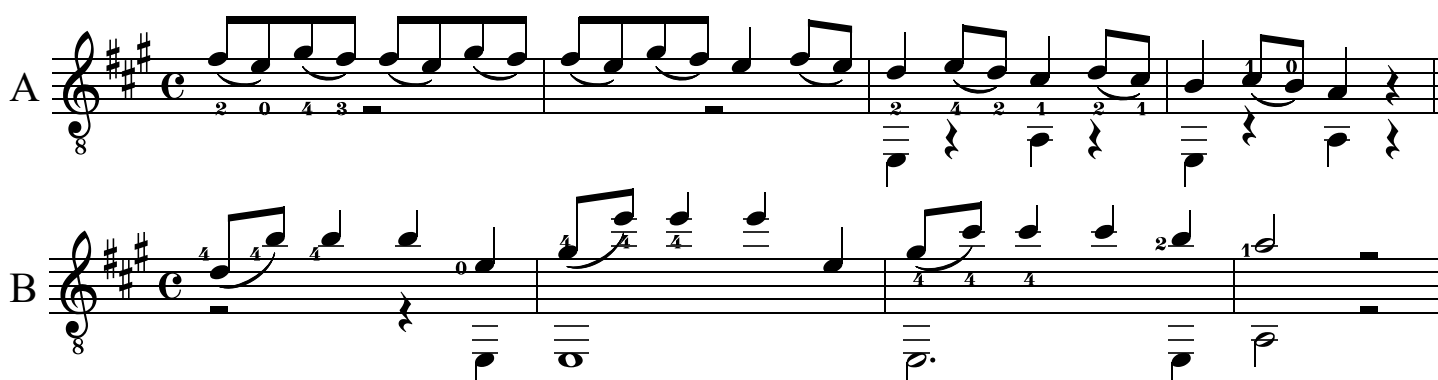

Udførelse

Om legato (bundne toner)

Når to toner forbindes med en bue , skal de sløjfes sammen. Man spiller den første tone og flytter hurtigt fingeren på venstre hånd, så venstre hånd anslår den næste tone. (eksempel A). Er der imidlertid flere bånd op til næste tone, trækkes fingeren på venstre hånd let over strengen til næste tone (eksempel B).

A

B

Når to ens toner er sløjftet sammen, anslås den anden ikke. Men tonen holdes.

A

B

The image shows two musical staves, A and B, in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature (C). Staff A contains a melody of quarter notes: F#4, G#4, A4, B4, C5, B4, A4, G#4, F#4, G#4, A4, B4, C5, B4, A4, G#4, F#4. The notes are grouped into pairs with slurs and stems, and each pair is accompanied by a chord symbol below the staff. Staff B contains a melody of quarter notes: F#4, G#4, A4, B4, C5, B4, A4, G#4, F#4, G#4, A4, B4, C5, B4, A4, G#4, F#4. The notes are grouped into pairs with slurs and stems, and each pair is accompanied by a chord symbol below the staff.

Øvelsesstykker

1.

Musical notation for exercise 1, measures 1-4. Treble clef, common time. Includes fingerings 3, 2, 3, 4, 2, 3, 4, 1, 4, 1, 4, 2, 3.

2.

Andante

Musical notation for exercise 2, measures 1-4. Treble clef, common time. Includes fingerings 3, 4, 2, 1, 3, 2, 3.

5.

Musical notation for exercise 5, measures 1-4. Treble clef, common time. Includes fingerings 3, 4, 2, 1.

10.

Musical notation for exercise 10, measures 1-4. Treble clef, common time. Includes fingerings 1, 2, 4, 3, 4.

15.

Musical notation for exercise 15, measures 1-4. Treble clef, common time. Includes fingerings 2, 3, 4, 2, 1.

20.

Musical notation for exercise 20, measures 1-4. Treble clef, common time.

3. *p*

4

7 *p* *f*

10 *p* *f*

12 *p*

14

Andante

4. ① ②

6

12

Rit.

5. Moderato *p*

6. Andante *p*

7. Cantabile *p*

12. *rit.* *D.C. al Fine*

Andantino

10.

Allegretto

11.

Moderato

12.

Tempo di marcia

13. *p*

6

12

Cantabile

14. *p*

6

11

* Her foreslår Mertz at bruge tommelen på venstre hånd.

15.

Slut

ISBN 978-87-998449-3-7.